

Sygn. akt III UK 248/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle

o zapłatę składek,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 lipca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 29 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa 203/15,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża odwołującego się kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2015 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego K. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 26 listopada 2014 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle z dnia 26 marca 2013 r., którą organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony K.S. jest dłużnikiem ZUS-u z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społecznej, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, a jego zadłużenie na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 16.119,55 zł.

Ubezpieczony K. S. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 29 kwietnia 2015 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 18a ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 2 Konstytucji RP, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podniósł, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zdaniem skarżącego, wynika to z rażącego naruszenia przez rozstrzygające sprawę sądy przepisów wskazanych w zarzutach kasacyjnych.

Skarżący dodatkowo wyjaśnił, że w wyniku niewłaściwego ustalenia przez Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z dnia 18 stycznia 2011 r. okresu, w którym prowadził on działalność gospodarczą, nie mógł skorzystać z ulg przewidzianych w art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w określaniu stawki obowiązkowej składki. Opłacał należne składki, jednak czynił to w oparciu o uzasadnione przekonanie, że może obliczać ich wysokość, zgodnie z art. 18a. Wobec powyższego doszło do rażącego złamania zasad sprawiedliwości społecznej i współzycia społecznego. Najpierw przez niewłaściwe działanie sądów, a następnie organu rentowego. W tej sytuacji jedynie ponowna ocena przez Sąd Najwyższy wszystkich okoliczności sprawy pozwoli naprawić naruszenia organów państwowych i uchronić skarżącego przed ich dolegliwymi konsekwencjami.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie

skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym

zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniana skarga kasacyjna nie spełnia wyżej wymienionych kryteriów. Powołując się na rażące naruszenie wymienionych podstawach zaskarżenia przepisów, wiąże je – co jednoznacznie wynika z dalszej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania – wyłącznie z oparciem się przez Sądy *meriti* na (niewłaściwym w ocenie skarżącego) rozstrzygnięciu Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 18 stycznia 2011 r. Takie założenie jest jednak oczywiście błędne.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie stanowi legalność decyzji organu rentowego z dnia 26 marca 2013 r., która jest bez wątpienia decyzją wymiarową, to jest decyzją określającą wyłącznie wartość zaległych składek, do których opłacenia zobowiązany został skarżący z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Należy dodać, że cechą charakterystyczną spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych jest to, iż zakres rozpoznania i orzeczenia sądowego (przedmiot sporu) w tych sprawach zostaje wyznaczony w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSPAPIUS 2000 nr 15, poz. 601), a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, niepublikowane). Decyzja organu rentowego z dnia 26 marca 2013 r. stanowi natomiast konsekwencję ustalenia prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 18 stycznia 2011 r., że skarżący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegał ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w dniu 18 kwietnia 2005 r. oraz w okresie od dnia 25 czerwca 2009 r. Wymaga zaś podkreślenia, że wyrok ten, zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, ale również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w myśl art. 366 k.p.c. ma powagę rzeczy osądzonej co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia i

między tymi samymi stronami. W niniejszej sprawie brak zatem jakichkolwiek podstaw do podważania mocy wiążącej powołanego wyroku. Dlatego też należy przyjąć, że powołane w podstawach zaskarżenia przepisy, z przyczyn podanych przez skarżącego w ocenianym wniosku i jego uzasadnieniu, nie mogły zostać naruszone, zwłaszcza zaś w sposób kwalifikowany, jak tego wymaga art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Co do zarzucanego w skardze naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. trzeba z kolei podkreślić, iż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. nie wskazuje wprawdzie *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025, z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Dlatego podnoszony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w ogóle nie może być rozpatrywany przez Sąd Najwyższy.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego, uznając że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, na podstawie art. 102 k.p.c., orzekł jak w sentencji.